

Natuurmonumenten als

Hoe vergroot je de betrokkenheid van mensen met de natuur en het landschap in hun streek? In De Liemers (Montferland) onderzochten hogeschool Van Hall Larenstein en Natuurmonumenten de relatie van bewoners met hun groene leefomgeving. “Ik vond het best bijzonder me steeds af te vragen: welke rol wordt ons gegund?”

Na de zomer moeten ze in Zevenaar, Didam en omstreken in de winkel liggen: de SuperLiemers. Een kaartenserie, bedacht door een studente van Van Hall Larenstein. Inderdaad, het idee is gebaseerd op de actie ‘Superdieren’ van het Wereld Natuur Fonds en Albert Heijn, maar de invulling verschilt. Op de kaartjes prijken de ‘parels’ van De Liemers, zoals bijzondere dieren of planten, markante gebouwen of streekproducten. Een QR-code op de achterkant verwijst naar een website. Daarop staan o.a. suggesties voor wandelingen en streekverhalen, verteld door bewoners.

Zelfde vernieuwingszoektocht

De SuperLiemers is een van de projecten die Natuurmonumenten met de hogeschool heeft uitgevoerd. Mede-initiatiefnemer Derk

Jan Stobbelaar, lector Geïntegreerd Natuur- en Landschapsbeheer bij Van Hall Larenstein: “Natuurmonumenten maakt dezelfde vernieuwingszoektocht door op het gebied van natuur- en landschapsbeheer als wij. Net als Natuurmonumenten merken wij dat het draagvlak voor en de

oliemannetje in groene Gelderse samenwerking

Inventarisatie van 'groene' wensen tijdens de fietstocht.

financiering van de natuur onder druk staat. Als opleidingsinstituut hebben we de taak onze studenten hierop voor te bereiden door ze breder op te leiden. Ze moeten nu ook sociale en economische kennis tot zich nemen. Dat gegeven was voor Natuurmonumenten interessant om met ons samen te werken. Vervolgens zochten we een studiegebied en kwamen uit in De Liemers. Daar konden we oefenen met een nieuw type onderwijs dat tegelijkertijd moest bijdragen aan de ontwikkeling van de streek."

'Het moet één groot Liemersproduct worden'

'Groene' wensen "Hoewel wij geen natuurgebieden in De Liemers beheren, zit daar wel een deel van onze achterban," zegt mede-projectinitiator Robert Ketelaar. "Evenmin hebben we daar een historie. Dat maakte het gebied geschikt voor dit project." Het is najaar 2012. Van Hall Larenstein en Natuurmonumenten brengen diverse natuur- en erfgoedorganisaties uit de Liemers bij elkaar. Studenten inventariseren tijdens een workshop en een fietstocht in het gebied hun 'groene' wensen. Deze richten zich vooral op het vergroten van de toegankelijkheid, meer groene attracties en betere bekendheid van het gebied. Op basis van deze resultaten werken de studenten nieuwe ideeën uit, waarvan de SuperLiemers er een is. De kaarten moeten mensen

uitnodigen de natuur, landschap en erfgoed van De Liemers op een laagdrempelige manier te laten ervaren.

Nieuwe speler Voor Robert was het project wel even wennen. "Ik kwam daar als nieuwe speler op de markt. Met als idee: als hier wensen zijn waar wij op kunnen inspelen – en die aansluiten bij onze 'spreekbuis'- en 'beweging'-functie – dan profiteren we daar allemaal van. En ja, we moesten onze eigen doelen loslaten en de mensen met elkaar in gesprek laten gaan. Overigens moesten de bewoners ook wennen aan mijn aanwezigheid. "Jullie zitten hier toch helemaal niet?", hoorde ik een paar keer zeggen."

Community Nu het voorwerk is gedaan, is de regio aan zet. Robert: "We hebben een vormgever nodig voor de kaartjes, de natuurclubs leveren daar teksten voor. En we vragen aan de fotoclubs in De Liemers materiaal te leveren. Het moet één groot Liemersproduct worden. Dan ontstaat een soort community. We doen dat samen met het Regionaal Bureau voor Toerisme. Zij brengen hun netwerk met ondernemers en de recreatieve sector in, wij vormen de verbinding naar vele maatschappelijke organisaties." De komende weken moet ook een verdienmodel worden ontwikkeld. Uitgangspunt is dat alles voor en door de Liemers wordt uitgevoerd. Robert hoopt dat bij de middenstand en gemeentes enthousiasme ontstaat om ook mee te betalen.

Oliemannetje En Natuurmonumenten dan? Robert: "Wij nemen de projectleidersrol op ons. De maatschappelijke organisaties en betrokken wethouders hebben expliciet hun vertrouwen daarin uitgesproken. Wij coördineren de kaartenactie en zorgen voor de voorfinanciering. Ik vond het best bijzonder om me steeds af te vragen: welke rol wordt ons gegund, past dit wel bij onze organisatie? Zie onze rol als oliemannetje: een spil in het web, maar gedeeltelijk onzichtbaar."

Lerend netwerk Derk Jan kijkt met een goed gevoel terug op het afgelopen half jaar. "Wat ik leuk vind is dat iedereen z'n kwaliteiten heeft ingezet: Natuurmonumenten, het lectoraat, de studenten en de streekbewoners. Het is een lerend netwerk, zo ontstaat er wat. Dit model zouden we moeten exporteren naar andere gebieden. Voor onze school heeft dit project een nieuwe vorm van onderwijs met zich meegebracht: binnen de afstudeerrichting Natuur en Landschapstechniek is een sociale stroming ontstaan."

Hans Haijtema